

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

УВЕДОМЛЕНИЕ

до колектива на „Арсенал“ АД
и гражданите на общините Казанлък, Стара Загора, Мъглиж и Павел баня
от инж. Николай Ибушев - Генерален директор на „Арсенал“ АД, гр. Казанлък

Уважаеми арсеналци и граждани на общините Казанлък, Стара Загора, Мъглиж и Павел баня,

Информирам ви, че на 24 март 2020 г. „Арсенал“ АД - Казанлък депозира в Агенцията по заетостта и в Бюрото по труда - Казанлък Уведомление за предстоящо актуализиране на състава, считано от 29-ти април тази година.

Тази трудна мярка ще засегне до 2 хиляди души от сега заетите в „Арсенал“ почти 9 хиляди работещи.

Причините ръководството на дружеството, заедно с фирмените синдикати, да пристъпят към непопулярната и изключително трудна стъпка заради спада на поръчките към

„Арсенал“, който е следствие от създалата се тежка и непредсказуема ситуация на международните пазари през последните месеци, са:

1. Понижаването на международните цени за барел нефт, което дава своето пряко негативно отражение върху традиционните купувачи на продукцията на „Арсенал“ и техните бюджети.

Резултатът е свиване на бюджетните разходи за отбрана и рязко намаляване на поръчките и договорите, което пряко рефлектира върху фирмите от отбранителната индустрия, сред които е „Арсенал“.

2. Кризата с коронавируса в световен мащаб и нуждата от сериозни разходи и инвестиции в сферата на здравеопазването сериозно измества фокуса на интереси от страна на традиционните партньори на дружеството, което също се отразява на спада на поръчките.

3. Проблемите на трансграничните международни транспортни коридори води до забавяне на доставките на инструменти, химикали и други необходими материали за производството, както и за експедицията на готовата продукция.

„Арсенал“ АД - Казанлък е 100% експортно ориентирана фирма, която разчита и съществува само от външни поръчки. Към момента те са много редуцирани и не позволяват да се поддържа досегашният брой на заети в дружеството. На база финансовите разчети и допълнително създалата се форсмажорна ситуация е наложително от работа да бъдат освободени около 3 хиляди души от състава на най-голямото дружество в България, което е с най-голям брой заети.

Числеността на персонала, с който се налага да се намали общият състав на „Арсенал“, бе обсъждана на съвместни срещи между ръководството на дружеството и ръководствата на фирмените синдикати - КНСБ и КТ „Подкрепа“ още преди въвеждането на извънредното положение в страната, както и след него.

Като резултат от сериозните разговори между синдикатите и фирменото ръководство бе декларирано разбиране за необходимостта от тези непопулярни мерки и бе постигната съгласие за параметрите на оптимизацията на състава в „Арсенал“ - на този етап да се ограничи до 2 хиляди работещи максимум, считано от 29-ти април 2020 година.

Изработени са критерии, на база на които ще се приемат персоналните решения за актуализацията, при спазване на Кодекса на труда.

Освободените работници и служители ще се ползват от **възможно най-благоприятните варианти за обезщетения**, предвидени в законодателството, Колективния трудов договор и съобразно финансовото състояние на дружеството.

Въпреки трудната ситуация за „Арсенал“, не губим надежда, че ще има нови добри времена за дружеството, в които ще можем отново да присъединим към нашия многохиляден колектив голяма част от работниците и специалистите, с които сега сме принудени да се разделим.

Въведеното от 13-и март тази година извънредното положение и произтичащото от това задължение да се спазват стриктни мерки за опазване здравето на работниците, както и изискванията за спазване на карантинните ограничения, ще доведат неминуемо до спад на производителността на труда и до допълнително влошаване на финансовите показатели на „Арсенал“ АД.

Уведомявам всички арсеналци, че сме закупили и произвели за тях огромно количество предпазни средства и материали, за да предоставим възможност на всеки лично да се предпазва от опасния вирус.

Това са:

- Тонове дезинфектанти за пръскане;
- Тонове дезинфектиращ гел;
- Десетки хиляди предпазни маски;
- Термовизионни камери по порталите;
- Изолаторни стаи по входните портали на „Арсенал“;
- Допълнителен медицински персонал за изолаторните стаи, благодарение помощта и съдействието на Община Казанлък;
- Предприети са редица организационни мероприятия с цел да се облекчат, доколкото е възможно, затрудненията при транспорта и производствата, възникнали от карантината.

Отговорностите за опазване на себе си и околните са персонални и **всеки е задължен да спазва личната и колективна хигиена.**

Надявам се, че с дисциплина, ред и разбиране на ситуацията, в която сме, **ще спасим своя живот** и живота на живеещите в общините Казанлък, Мъглиж, Стара Загора и Павел баня.

Инж. Николай Ибушев
Генерален директор на „Арсенал“ АД

Ваучер
Храна Edened

Пазарувайте с Ваучер Храна от Идънред в повече от 10 000 търговски обекта в цялата страна.

С Карта и Ваучер Подарък изберете сами своя най-желан подарък, независимо от вида му: облекло, техника или друго.

Един родственик на Чудомир:

„АРСЕНАЛ“ Е МОЕТО МЯСТО!

„От малък съм израснал в атмосферата, която създават хората на културата. В този свят ме въведе майка ми. Аз съм такъв, какъвто съм, благодарение на нея...“. Марин споделя не само спомени, а и сегашност. Върнал се е в Казанлък след години в Бургас и София, последвали обучението му в жп-училището в Горна Оряховица. Убеден е, че средното образование му е донесло много. Технически знания, интерес към метала и машините, търпение, отговорност към това, което прави. Дисциплина. Съжалява, че училището, както много подобни, е било закрито. Не му е приятно, че и железопътният транспорт у нас не е това, което следва да бъде. Но пък, в личен план, Марин е намерил себе си в професията, която сега упражнява в „Арсенал“. Работата с машини с ЦПУ в Завод 5/106 му е интересна и приятна. Харесва я и знае точно какво прави. Изискват се познания и опит. Познанията си в машиностроенето Марин попълва вече трета година като студент по арсеналската програма, която догодина ще завърши в ТУ – Пловдив като бакалавър. Обучението си почва само година след като идва в Завод 5 на „Арсенал“, цех 130. Когато постъпва, няма никакъв опит. Но вече има зад гърба си сложната работа по ремонта и поддръжката на българските железопътни магистрали. Първо като работник в участък Тулово, после седем години като технически ръководител на трасето Тулово – Стара Загора. За да поеме тази отговорност, Марин завършил едногодишен курс във висшето жп-училище в София. Направил този избор пред другата възможност – да учи психология във Велико Търново. Така техническата професия става професията на живота му. Тя го праща на работа в Бургас и София. Тя предопределя още

Полезният избор: „Арсенал“

В „Арсенал“ Марин Василев продължава да учи. Не е толкова лесно да учиш и работиш едновременно. Помага му това, че при него винаги е било така: „Човекът е като гъбката. Попива знания и расте“. Марин иска да израства. Затова не спира да се учи. На занаят и на живот. Учил се, докато бил далеч от дома, още 15-годишен в Горна Оряховица; докато ремонтирал жп-трасета, дори рискови – като пропадналия участък, останал само по релси и траверси край Димитровград; като курсист в ПЖИ-София... Учил се е и от „мъките и терзанията“ в личния си живот. Като че ли обаче най-много е научил от майка си, тази „ен-

Той се казва Марин. С фамилия – Василев. Една друга фамилия обаче го представя още по-точно в общността на Казанлък, градът, в който живее. Фамилия Чорбаджийски, свързана с майка му Лилия, внучка на брата на Чудомир – Георги Чорбаджийски. С майка като Лилия Димитрова, тази „жена на всички времена“, вписана в Почетната книга на Казанлък, животът на Марин сякаш изглежда предопределен. Очертан на картата на изявите в писането, музиката, културата... Но животът изненадва. И пътят на Марин не се развива точно така. След интересни криволици от професии, градове и занимания, животът го спира в „Арсенал“. Тук е вече четири години. Три от тях той преследва целите си като студент по специалната фирмена програма за обучение, реализирана чрез сътрудничеството на казанлъшката оръжейница с Технически университет в Пловдив. „Намерих си мястото“ – това е личната равнометка на Марин. Тя изкристализирала в последната декада на неговите почти четири навъртени десетилетия. Не крие, че си харесва животът сега. И тук – в родния Казанлък, в „Арсенал“.

В ситуацията на извънредно положение с Марин си говорим дистанционно. Говорим си с родственика на Чудомир в дните, когато по традиция Казанлък тръпне във фиестата на празниците от Благовещение до Деня на хумора и шегата. Тази година за пръв път не е така. Извънредното положение заради епидемията с коронавирус отмени празниците. Но много казанлъчани тези дни живеят с Чудомировия дух. А родствениците, без друг, всеки ден. Из Лондон, Рим, Прага..., София, Русе, Пазарджик... А Марин Василев – в „Арсенал“.

циклопедия“ на казанлъшкия живот, пазителка на уникални семейни архиви. Фурия. Човек, който просто не се спира на едно място.

брал у дома, Марин също е въввлечен в делата на Лилия Димитрова. Заедно откриват нови снимки и документи на Георги Чорбаджийски, ко-

намира бързо“, смее се Марин. Лилия не крие, че той ѝ помага, особено в набирането и оформянето на текстовете на нейните издания

Лилия с двамата си синове - Марин и Димитър, пред бюрото на нейния баща Георги Чорбаджийски, брат на Чудомир, в музей „Чудомир“

И още – краевед, изследовател, изкушен от писането и дори – от театъра за деца, неукротим „извор на нови и нови идеи“. Откакто се при-

ментират, описват „Архивите са нашата Светая светих. Те са много, но майка ми ги е подредила по свой начин, където тя може всичко да

и публикации. А те са десетки. В забравените страници от семейния архив, които тя „вади“ в книги и изложби, продължават да оживяват

военните години на дядо му – офицерът, основател на сдружението на местните запасни офицери. „Просълзих се!“ – признава Марин, докато разказва за срещата си с тези документи, събрани в една от книгите на майка му. Славните времена на казанлъшкото педагогическо образование, образите на именити поети, художници, писатели..., всичко това е част от техния делник. Майката има с какво да провокира интереса на сина. Още от времето, когато пише детски стихове и песни. „Питаш се, защо майка ми го прави, започваш да любопитстваш. Тя пази в себе си толкова много неща...!“, връща се към детството си Марин. В къща, където идват гости като художника Теньо Пиндарев и се носят спомени за чичо Чудомир с магичната му съпруга Мара и неговия приятелски кръг от личности като Багряна, Дора Габе, Мара Пенкова и художника Щъркелов, Марин няма как да прескочи заниманията с изкуство. Почнал с пианото, но се разбрало, че това не е неговият инструмент. Отдал се на гайдата. Свирил дълго. Но музиката не се превърнала в професия. Останала „само“ траен интерес. Обича я и до сега.

Спортът!

Марин е увлечен от спорта още като ученик. В училището, поставено на военни начала, се спортувало много. Бил един от най-добрите гимнастици там. Упражнява се и сега. Като хоби. „Всеки трябва да има хоби, за да е жив!“ С домашното си възпитание да правят нещо не просто за себе си, но и за другите, двамата с брат му Димитър правят малкия комплекс с лостовите на Тюлбето – любимо място, което събира казанлъчани и днес. Поддръжката на тялото, движението, това е нещо, на което Марин държи. Движението, не просто като физическо действие, движението като път напред. По този път сега Марин се е впуснал в личното си развитие в областта на машиностроенето. В деня, когато разговаряме, се готви за поредния колоквиум в университета. Академичните знания не са единственият извор, от който черпи. Споделеният опит на по-възрастните колеги в „Арсенал“ той събира и помни като безценен. Нещо, което другаде няма откъде да научи. Мисли, че „Арсенал“ може много. Наистина много, вижда перспективи, мечтае да се развива тук. И продължава да стругва живота си през фините настройки на машините Гудейч с убеждението, че „камъкът си тежи на мястото“.

БЕЗПРЕЦЕДЕНТНИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ ЗА РАБОТЕЩИТЕ В „АРСЕНАЛ“

9 хиляди защитни памучни маски, както и индивидуални гелове за дезинфекция получиха в първия работен ден от новата седмица работещите в

Защитните памучни маски са арсеналско производство, дело на работещите в цеховете 131 на завод 3.

13-те шивачки от арсеналската шивалня за по-малко от седмица успяха да изработят първата партия от защитните маски. Платът за тях е 100% памук, той е

„Арсенал“.

Маските са задължителни за носене на територията на дружеството, като част от мащабните мерки за превенция разпространението на коронавируса на територията на дружеството и в района.

Паралелно с това ежедневно, по два пъти в смяна, се извършва пълна дезинфекция на цехови помещения, складове и работни офиси на територията на дружеството, съгласно разписаните мерки от Оперативния щаб в дружеството.

Специално внимание се обръща и на дезинфекцията на санитарните помещения и битовките, където се създадена възможност за допълнителна дезинфекция, по преценка и желание на работещите.

на казанлъшката фирма „Свѐт Трѐти“.

През тази седмица шивачките от смяната на началника Пламен Петков имат нова задача: да изработят приоритетно още 10 хиляди памучни маски, които също ще са за нуждите на арсеналци.

В понеделник, 30-ти март, когато бе първият работен ден за арсеналци след двуседмичната отпускателна карантина, всеки един работещ в двете дружества – „Арсенал“ АД и „Арсенал 2000“ АД получи своята персонална защитна маска, запечатана в

плик и дезинфектиращ гел. За улеснение и информираност на арсеналци на входните портали на дружеството са поставени информационни табели и постери със специални инструкции и указания за нужното поведение и правилата, които работещите в дружеството следва да спазват по работните си места, както и за нужната дистанция в общуването с колеги, с цел превенция и предпазване от заразата.

Информационни брошури има поставени и на входовете по цехове и заводи и в самите производствени помещения.

Под ръководството на инженерите Цветан Шиков и Николай Шишков на основните входове

на дружеството, транспортния портал и на портала в Мъглиж са поставени общо 8 термовизионни камери. Те измерват при влизане в дружеството температурата на всички работещи.

При наличие на по-висока температура от нормалната, работ-

никът не се допуска на територията на завода. Той трябва да изчака консултация и свързване с личен лекар или друг консултиращ орган в специално изградени стаи-изолатори.

За целта и в помощ на медицинските лица от Звено за неотложна помощ в „Арсенал“ от понеделник са и 4 медицински сестри от щата на Община Казанлък.

На входно-изходните портали на дружеството са маркирани с цветни ленти и съответните линии за социална дистанция, която работещите следва да спазват при преминаване през тях.

При специален пропускателен режим работи и вътрешният транспорт в „Арсенал“. За целта има осигурен контрол по началните спирки, чиято цел е да не се допуска струпване на повече хора в автобусите за заводите 2 и 3.

Осигурени са и повече курсове за целта.

Част от персонала на „Арсенал“ е с плаващо работно време, с цел да се избягват големите струпвания по входните портали.

До второ нареждане остават затворени столовете за хранене на територията на целия „Арсенал“.

Предприетите превантивни и защитни мерки на територията на „Арсенал“ и спрямо самите работещи са без аналог до мо-

мента. Всички те са разписани в специалните инструкции и предписания, направени за действие в ситуации като на-

стоящата и имат за цел опазване здравето на работещите и предпазване от разпространение на коронавируса на територията на „Арсенал“.

Умоляват се всички работещи в „Арсенал“ да спазват стриктно указанията и предприетите задължителни превантивни мерки, да се отнасят с уважение към тях, както и да са търпеливи към временно по-бавното преминаване през порталите.

„Трибуна Арсенал“
сн.: Искра Буюклиева

НАПРАВИХМЕ МАКСИМАЛНО ВЪЗМОЖНОТО. ОТТУК НАТАТЪК ВСИЧКО Е В РЪЦЕТЕ НА ХОРАТА

Това каза в първия ден от подновената работа на територията на „Арсенал“ в Казанлък и Мъглиж Генералният директор на дружеството инж. Николай Ибушев.

Той лично посрещна със защитна маска в понеделник сутринта идващите на работа арсеналци, за да се убеди, че предприетите защитни мерки на територията на „Арсенал“ се спазват и за да прецени какво още е необходимо, за да се облекчи трафикът при пристигането им и се осигури нормално преминаване през порталите.

„Арсенал“ е единственото предприятие от такъв мащаб в страната, което предприе огромна поредица от мерки за предпазване на своите работници и служи-

тели. Именно предприемането на тези безпрецедентни мерки за защита наложило и временното двуседмично прекратяване на работата в дружеството с цел добрата

подготовка за предизвикателствата на този ден. Ето какво каза още той за предприетите мерки:

„Две седмици се подготвихме. Считам, че направихме всичко в името на предпазването от заразяване на арсеналци, като осигурихме тяхната безопасност на територията на дружеството и частично и извън него.

Оттук нататък всичко ще зависи от отговорността на всеки един човек за собственото му здраве, за собственото му предпазване и това на неговите близки и

същи хора. Оттук нататък всичко е в ръцете на хората.

Направеното от нас е това, което е необходимо за тази цел, точно както е според международните предписания и Постановлението за извънредното положение на правителството на Република България от 13-ти март тази година.

От понеделник предпазните маски в дружеството са задължителни. Без тях няма да се влиза в „Арсенал“. Всеки има вече и лични дезинфектиращи гелове. Вложен е и се влага огромен финансов ресурс за дезинфекцията на предприятието. Дезинфекцираме дори автобусите на външните фирми, извозващи наши работници до Казанлък – от селата и Стара Загора.

Тези дни имаше най-различни коментари: да работи или да спре „Арсенал“. Хората се страхуват, разбирам ги. „Арсенал“ е голяма фирма, с хиляди работещи. Направили сме и правим всичко, което се препоръчва от медицината и Оперативния щаб, независимо дали това се харесва на някоя хора или не. Чуваме различни мнения, но и не можем да угодим на всички. И това ни принуждава да тръгнем в друг режим. Ясно ни е, че това създава определен дискомфорт, но в името на здравето и живота сме длъжни да влезем в този ритъм.

Имаме поръчки, за които са платени банкови гаранции и трябва да бъдат изпълнени,

независимо от формажорните обстоятелства, от ситуацията в световен мащаб. Имаме и други поръчки, макар и да идват с намаляващи темпове. „Арсенал“ и работещите тук живеят с парите от труда си.

В този смисъл, каквото и действие да предприемем в позитивна от наша гледна точка посока, то може и да затрудни част от работниците: като примерно по-гъвкавото и плаващо работно време, с цел да няма големи групи хора на едно място. Винаги можем да бъдем критикувани, както ние, така и правителството. Трудно е сега времето. Но ние като ръководство правим, каквото трябва.

Исклучително трудно време: над 3, 5 милиарда души по света са в карантина заради коронавируса. Исклучително трудно е за бизнеса. Как приемате вие всички тези рестрикции?

Това е много сериозен удар за бизнеса, без значение, както и с нашата помощ в създаването на ситуацията.

Затова още веднъж призовавам работещите в „Арсенал“ да са отговорни, дисциплинирани и съзнателно да се отнасят към всички предприети мерки, защото те имат една цел: да опазим здравето си. Нашето и на близките ни.

ТЕ синдикатиТЕ

Индустриалните федерации на КТ „Подкрепа“:

ДЪРЖАВАТА ЗАГЪРБИ РАБОТЕЩИТЕ ОТ ИНДУСТРИАЛНИТЕ СЕКТОРИ

Синдикатите недоволстват, че основните промишлени сектори не са включени в обявения от правителството проект, според който държавата ще поема 60 процента от заплатите, за да не бъдат съкращавани работници.

КНСБ и КТ „Подкрепа“ смятат, че представеният от кабинета обхват на подкрепата е силно стеснен и би засегнал едва 100 хиляди души.

В специална декларация от Индустиалните федерации на КТ „Подкрепа“, адресирана до премиера Бойко Борисов, министъра на труда и социалната политика Деница Сачева и до президента на КТ „Подкрепа“ Димитър Манолов, се казва, че „от изброените в проекта икономически дейности е видно, че за държавните институции не съществуват работниците и служителите от трите основни индустриални сектора – добивна промишленост, преработваща промишленост и производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“. „Нали си давате сметка, че след отпуските ще последват масови уволнения. Хората ще загубят работните си места, не малка част от тях завинаги, защото са в рисковата възрастова група“, се казва още в декларацията на Индустиалните федерации към КТ „Подкрепа“.

Синдикалистите са категорични, че „всички сме засегнати от обявеното извънредно положение във връзка с пандемията, но питаме защо държавата е майка за едни, а за други мащеха“.

В тези три сектора, забравени от правителството, работят над 540 000 души.

Синдикалистите от Индустиалните федерации в КТ „Подкрепа“ настояват за преразглеждане на проекта на правителството постановление. Те предупреждават, че единствено заплахата от зараза ги възпира да организират ефективни протести.

Ето и пълният текст на Декларацията:

Уважаеми, дами и господа!

Решително протестираме срещу проекта за Постановление на Кабинета за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели, преустановили работа поради обявеното извънредно положение. От самото заглавие и от изброените икономически дейности е видно, че за държавните институции не съществуват работниците и служителите от трите основни индустриални сектора от КИД 2008 – Добивна промишленост, Преработваща промишленост и Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива. В тези три сектора работят 542 000 работници и служители по данни на НСИ към края на 2019 г. Тези хора са български граждани и данъкоплатци, а не чужденци в собствената си държава, която сега им обръща гръб. Тези хора не са на първа линия в борбата с коронавируса, но всеки ден под угрозата от зараза трябва да отидат на работните си места, защото не могат да работят от домовете си дистанционно, пътуват с организиран или обществен транспорт, работят в затворени пространства.

Организирането на един производствен процес не е като да наредиш хора на два ме-

тра разстояние на опашката пред магазина, за да се предпазят от заразата. Има предприятия, които изцяло и частично преустановиха работа и работниците и служителите са в отпуски. Индустиалните предприятия търпят загуби, свързани с доставка на материали и износ на готова продукция. Нали си давате сметка, че след отпуските ще последват масови уволнения. Хората ще загубят работните си места, не малка част от тях завинаги, защото са в рисковата възрастова група. Всички сме засегнати от обявеното извънредно положение във връзка с пандемията, но питаме защо държавата е майка за едни, а за други – мащеха.

Нали от производството се очаква да допринесе за бюджета на държавата, включително и за тези икономически дейности, които за вас са боготомазани. Всички държави, членове на ЕС, приеха мерки за работещите в индустриалните сектори. А какво ще направи българската държава – ще остави индустриалните си работници на произвола на съдбата и на ударите на коронавируса, защото няма да имат средства за лечение. Кой ще ходи на опери и театри, във фитнес клубове и на спортни мероприятия, по хотели и рес-

торанти? И господа управляващи – „олигарси“ има в икономическите дейности, които държавата ще финансира, а някои от тях и сега получават субсидии от държавния бюджет. Работниците от индустриалните сектори не са избирали сами собствениците на предприятията, в които работят.

Настояваме за преразглеждане на проекта на Постановлението за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели, преустановили работа поради обявеното извънредно положение, съобразявайки се със становището на КТ „Подкрепа“, и категорично включване на пакет от мерки за компенсиране на индустриалните сектори.

Единствено заплахата от зараза ни възпира да организираме ефективни протестни действия, но когато угрозата отмине и, ако държавните институции проявят пренебрежение към нас, протестите ще бъдат много!

Подписали:

СФМ на КТ „Подкрепа“
СМФ на КТ „Подкрепа“
НФ „Металургия“ на КТ „Подкрепа“
ФЛП на КТ „Подкрепа“
НФ „Химия“ на КТ „Подкрепа“
НФ „Енергетика“ на КТ „Подкрепа“
Федерация Атомна енергетика на КТ „Подкрепа“

„Трибуна Арсенал“

ПОЛЕЗНО

arsenal

Кадрите на „Арсенал“ – Казанлък са добри кадри.

Тази проверена във времето и доказала се максима не само в района, започнала своето поредно потвърждение сега, при наложителната оптимизация на състава на дружество заради намаления обем работа в условията на световната икономическа криза в резултат на пандемията от COVID-19.

Броени дни, след като бе оповестено намерението на ръководството на „Арсенал“ АД да оптимизира състава с до 2 000 души, интерес към кадрите на „Арсенал“, на които предстои освобождаване, проявиха и декларираха няколко местни фирми, изпитващи дефицит на кадри към момента.

Фирмите са с профил на дейност в сферата на етерично-маслените култури, търговията, леката промишленост и преработка, строителството. Сред тях са фирмата „Еньо Бончев“, „България-К“ АД, „Кауфланд“, Завод „ТехногипсПро“ и други.

Предлаганите свободни работни места са в много широк диапазон от професии и специалности.

„Арсенал“ АД е сред големите дарители, които само за няколко дни дариха по сметките на Община Казанлък и МБАЛ „Д-р Христо Стамболски“ близо 100 хиляди лева за борба с COVID-19.

Дарените средства са за закупуване на респираторни апарати, лични предпазни средства, апаратура за дистанционно проследяване на пациенти от „Чек Пойнт - Кардио“.

Даренията в новооткритата сметка на Община Казанлък са в размер на 59 270 лв., а в тази на лечебното заведение – 40 000 лв.

Най-големите дарители са: „М+С Хидравлик“ – 28 000, „Гуала Клоужърс“ АД – 26 000, „Арсенал“ – 20 000, „Капрони“ – 10 000, „Балкан Пак“ – 5 000 лв., и Община Павел баня, която дари 10 000 лв.

С дарение се включиха и редица юридически и физически лица, които помогнаха със средства до 1000 лв.

Дезинфектанти и лични предпазни средства дариха Симеон Георгиев, „Кузев стил“, Католическата църква в Казанлък, „Нюанс плюс“.

Кметът на община Казанлък Галина Стоянова благодари на всички, които се отзовават на инициативата и на всеки, който, според възможностите си, допри-

нася за спасяването на човешкия живот.

Общинският кризисен щаб напомня и джурните телефони на Община Казанлък: 0887 700 846 – за здравна консултация; 0700 400 56 – за доставка на хранителни продукти, медикаменти и топла храна.

„Трибуна Арсенал“

РАЗПИСАНИЕ НА АВТОБУСИТЕ В ОБЩИНА КАЗАНЛЪК

маршрут	начало	час	крайна	час
1 Казанлък-Крън-Енина-Бузовград	Бузовград	6.15;7.10	Енина	6.35;7.45
		8.30;11.30;12.30;13.30;16.30;		8.55;11.55;12.55;15.55;16.55
2 Казанлък-Енина-Крън-Бузовград	Бузовград	17.30;18.30;	Енина	17.55;
3 Казанлък-Средногорово	Казанлък	6.20;13.15;	Средногорово	6.50;13.45;17.30
		7.00;10.00;12.00;16.00;17.00;		6.20;7.30;10.30;12.30;16.30;
4 Казанлък-Шипка	Казанлък	18.00;	Шипка	17.30;18.30;
5 Казанлък-Шипка-индустр.зона	Казанлък	5.00;22.10	Шипка	4.00;5.40
		6.15;7.00;11.00;13.00;16.00;1		6.30;7.30;11.30;13.30;15.30;
6 Казанлък-Копринка	Казанлък	8.00;	Копринка	18.30;
7 Арсенал-Копринка	Арсенал	15.55;13.55;16.50	Копринка	6.45
8 Казанлък-яз. Копринка	Казанлък	7.00;16.00;	яз. Копринка	7.40;16.30;
9 Казанлък-Ясеново-Арсенал	Казанлък	16.10	Ясеново	6.20
10 Казанлък-Арсенал-Г. Изворово	Г. Изворово	6.00	Г. Изворово	6.00
11 Казанлък-Г. Изворово	Казанлък	7.20;12.00;19.00	Г. Изворово	7.50;12.30;19.30
12 Казанлък-Арсенал-Ръжена	Арсенал		Ръжена	6.30
13 Казанлък-Капрони-Ръжена	Казанлък	16.50	Ръжена	6.50
14 Казанлък-Бани Овощник-Ръжена	Казанлък	9.20;11.20	Ръжена	9.50;11.50
15 Казанлък-ТПК-Ръжена	Арсенал		Ръжена	6.10
		7.20;8.20;13.20;15.20;17.20;		6.50;7.50;12.50;14.50;16.50;
16 Казанлък-Ръжена	Казанлък		Ръжена	
17 Казанлък-Г.Черковице	Казанлък	6.20;7.00;12.00;16.50;19.00	Г.Черковице	6.45;7.25;12.25;17.15;19.25
		6.00;7.00;11.00;12.00;16.00;1		6.30;7.30;11.30;12.30;15.30;
		8.00;19.00;		17.30;18.30;
18 Казанлък-Черганово	Казанлък		Черганово	
19 Казанлък-Г.Дряново-Ясеново-Казанлък	Казанлък	6.00;12.00;17.30;	Ясеново	

ZAKAZANLAK.BG

КОГАТО ЧОВЕК Е ПОСТОЯНЕН И УПОРИТ, МОЖЕ ДА ПОСТИГНЕ МНОГО

Тя е Тихомира Говедарова. Организатор „Външно и вътрешно коопериране“ в Завод 2/106. Отличник от Алетия на трудовата слава на „Арсенал“. Към визитката дотук прибавям и личното си впечатление – коректна, искрена, с точно премерена доза от неподправена женственост и отговорност на човек, на когото винаги може да се разчита.

Завършила е Математическата гимназия в Казанлък, а след това Великотърновския университет „Св. Св. Кирил Методий“, бакалавър по „Маркетинг“. В Стопанската академия в Свищов защитава магистърска степен по специалността „Счетоводство и контрол“. 15 години работи в частна фирма в сферата на търговията, но през 2017 година решава да промени своя професионален път. „Имах нужда от нещо различно“, признава Тихомира Говедарова. И избира новото начало за нея да започне в „Арсенал“.

„Предизвикателството бе голямо, но се радвам, че направих този избор. Работата ми тук е много интересна – споделя отличията от Алетия на славата. – В началото ми беше трудно, но пък имах изключителния шанс да попадна в един добър колектив, който ме прие и ме подкрепяше от самото начало. Особено

съм благодарна на Пенка Вичева, която сега е пенсионерка, тя беше до мен и много ми помагаше. Всички в екипа се разбираме, за което заслуга има и началникът ни Димитър Георгиев“.

Вроденото ѝ качество да контактува с лекота с хората напълно кореспондира със спецификата на работа в отдела. Като организатор „Външно и вътрешно коопериране“ има задължението да осъ-

ществява връзката между цеховете на Завод 2 с останалите заводи в структурата на „Арсенал“ АД. Правят се заявки и се съгласува всичко, което е необходимо за производството на изделията в Завод 2. Изискват се не само умения в общуването с различни хора, но и стабилни професионални знания. „Но когато човек е постоянен и упорит, може да постигне много“, казва Тихомира, която за кратки срокове навлиза в работата. Нейното усърдие, бързото усвояване на специфичната материя на специалното производство, желанието ѝ да се развива се виждат от ръководството. А тя чистосърдечно си признава: „Бях много учудена, когато разбрах, че съм предложена за награда по случай празника на „Арсенал“ през 2019 година. Дори не исках да приема, защото имах по-малко от 3 години в завода и смятах, че не съм готова за Алетия“.

Тихомира Говедарова е потомствен арсеналец. Нейният дядо е работил тук, баща ѝ е арсеналски кадър, трудовият път на брат ѝ също е минал през „Арсенал“. Съпругът на Тихомира – инж. Александър Михайлов, е ръководител на

Конструктивно-технологичния отдел на Завод 2. И неговите родители са арсеналци.

Синът на Тихомира – Калоян, е студент IV курс във Вишето военноморско училище във Варна, а дъщеря ѝ Виолета е първокласничка. И като че ли техничарския ген на големата арсеналска фамилия се проявява в момиченцето, което определено показва технически наклонности. Иначе всички обичат да са заедно, да споделят домашния уют, да си организират екскурзии до забележителни места в България и най-вече – да правят разходки сред природата. За последното най-често намират време, защото задружното семейство живее в китното балканско градче Шипка и планината е на една ръка разстояние.

„Най-важното за мен е да затвърждавам знанията си в момента и да ги надграждам, но нямам „болни“ амбиции, а само да си върша работата както трябва“, споделя отличничката от Алетия на трудовата слава на „Арсенал“. И мечтите ѝ не са непоситими, а чисто човешки, майчински – децата ѝ да постигнат това, което искат. Нека да бъде!

Юлия Младенова

Светът днес и утре

ПАНДЕМИЯТА КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

Кой е той:

Михаил Делягин е един от най-известните руски икономисти и блогъри, <https://ok.ru/delyagin.delyaginmg>, телевизионен и радио водещ, преводач с впечатляваща професионална биография.

Роден е на 18 март 1968 година в Москва.

Възпитаник е на Икономическия факултет на МГУ „М. Ломоносов“.

Бил е главен аналитик на Аналитичното управление на Президента на Руската федерация, икономически съветник на Президента на РФ, съветник по икономическата безопасност на вицепремиера Борис Немцов.

За тезите си е бил уволняван и връщан отново на работа.

Руски футурист.

Ръководил е екипа, разработил икономическата програма на правителството на Русия, участник в руската делегация в преговорите със Световната банка и МВФ.

Член на руското общество „Оксфорд“ и на Президиума на националния експертен съвет на Русия.

Носител на много държавни отличия.

Автор на десетки статии в цял свят и на 18 монографии, сред които: „Световните кризи“, „Идеология на Възраждането“, „Обща теория на глобализацията“, „Русия след Путин“, „Кризис на човечеството“ и други.

Автор:
Михаил Геннадиевич Делягин, zavtra.ru

Паниката около коронавируса ще реши множество локални задачи.

Медиците ще си върнат голяма част от загубения престиж. Бюрократите от СЗО ще получат финансиране, фармацевтичните компании за пореден път ще се позлатят, а светът ще забрави за истинския смъртоносните заплахи, каквито са възможните глобални епидемии, предизвикани от устойчиви на антибиотици супер бактерии. В света на всеки 11 секунди един човек се заразява с тях и умира на всеки 15 минути. В САЩ от тях всяка година се заразяват по 3 млн. души и умират 35 хиляди, като тази тенденция нараства. На световно ниво коронавируса е идеална маскировка и оправдание на обективно неизбегния разпад на глобалните пазари и потъването на света в глобална депресия. Сега действа вечното правило, че, ако една катастрофа не можеш да я избегнеш, то трябва да я оглавиш и да я направиш управляема, така че да запазиш себе си и да ликвидираш конкурентите.

Симптомите на коронавируса подобяват обичаен, тежък сезонен грип. Още повече, че, ако се съди по тях, подобна инфекция е доста разпространена в Русия още от миналата есен, както е обичайно за сезонен грип. Макар че

възрастните хора са по-уязвими и заплашени от усложнения, това най-малко не отменя прилагането на необходимите предпазни мерки, като използване на маски, самоизолация, карантина и т. н., които заедно с повишеното внимание към заболяването от страна на държавата и обществото, ще позволят съществено да се облекчат последствията от инфекцията. Едновременно с това истеричната реакция на правителствата, с изключение на китайското, по своята разрушителност вече значително превишава всичко, което човек може да си помисли.

Например през Азиатския грип през 1956-1958 г. загиват близо 2 млн. души, при Хонконгския грип от 1968-1969 г. умира един милион, включително 15 на сто от населението на Хонг Конг, но въпреки това никой не говори за самоизолация на страните и прекратяване на стопанската дейност. Днес паниката около коронавируса се разпространи най-вече от правителствата и средствата за масова информация. Безусловно интензивността и деструктивността на тази паника е предизвикана от дивотията, както на съвременния Запад, така и на неговия елит.

Продължава на стр. 7

Бюлетин №2

На Оперативния щаб, сформирани в „Арсенал“ АД във връзка с обявеното извънредно положение с Решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и Заповед №356 /14.03.2020 г. на кмета на Казанлък за въвеждане на мерки за превенция с цел намаляване риска от разпространение на COVID-19.

Целта на Бюлетина е да бъде полезен на всички граждани от общините Казанлък, Мъглиж и Стара Загора, като им предостави важна информация за COVID-19: как да го разпознаят и къде да потърсят помощ, както и за това, какво прави „Арсенал“, за да предпази своите служители и работници.

ПРОТОКОЛ ПРИ ИЗЛИЗАНЕ ОТ ВКЪЩИ

ДЕЙСТВИЯ СРЕЩУ COVID-19

- 1 Когато излизаш, облечи дреха с дълъг ръкав.
- 2 Вържи косата си. Не носи обици, гривни и пръстени.
Така ще пипаш по-малко лицето си
- 3 Ако имаш маска, сложи я малко преди да излезеш от къщи.
- 4 Избягвай да използваш публичен транспорт.
- 5 Ако излизаш с домашен любимец, нека не се търкала по земята.
- 6 Вземи си кърпички за еднократна употреба. Използвай ги за предпазване на пръстите, когато пипаш повърхности.
- 7 Смачай и сложи в пликче преди да хвърлиш кърпичката в кошче.
- 8 Ако кашляш или кихаш прави го в свъката на лакътя, не върху дланта си или във въздуха.
- 9 Избягвай да плащаш в брой. Ако използваш банкноти, дезинфекцирай веднага ръцете си.
- 10 Мий или дезинфекцирай ръцете си веднага след като си пипал каквато и да е повърхност или обект.
- 11 Не пипай лицето си с мръсни ръце.
- 12 Стой на дистанция от хората.

ПРОТОКОЛ ПРИ ПРИБИРАНЕ ВКЪЩИ

ДЕЙСТВИЯ СРЕЩУ COVID-19

- 1 Когато се прибереш къщи, не пипай нищо.
- 2 Свали обувките си.
- 3 Дезинфекцирай лапите на домашния си любимец, ако е излизал от къщи.
- 4 Сваляй върхните си дрехи и ги сложи в торба за пране.
- 5 Остави чантата, портмонето, ключовете и т.н. в кутия до входната врата.
- 6 Вземи душ. Ако нямаш възможност, измий всички открити части на тялото.
- 7 Измий с вода и сапун или дезинфекцирай със спирт телефона и очилата си.
- 8 Почисти повърхностите на всичко, което е внесено къщи с разтвор на белина.
Разтвор на белина, 20мл белина в литър вода
Не забравяй да си сложиш ръкавици
- 9 Свали ръкавиците внимателно, изхвърли ги и си измий ръцете.
- 10 Не е възможно да извършиш пълна дезинфекция. Целта е да намалиш риска

ПРОТОКОЛ ПРИ СЪЖИТЕЛСТВО СЪС ЗАБОЛЯЛ

ДЕЙСТВИЯ СРЕЩУ COVID-19

- 1 Спете в различни легла.
- 2 Използвайте различни бани и дезинфекцирайте с белина.
Разтвор на белина, 20мл белина в литър вода
- 3 Използвайте различни кърпи, прибори, чаши и т.н.
- 4 Почиствайте и дезинфекцирайте всички повърхности, които се пипат често.
Ключове за осветление, маси, облегалки, дръжки и т.н.
- 5 Перете много често дрехите, чаршафите и кърпите си.
- 6 Спазвайте дистанция. Спете в отделни стаи.
- 7 Проветрявайте често.
- 8 Ако болният е с температура над 38 градуса и затруднено дишане, се обадете на указаните телефони.
- 9 Не нарушавайте карантината! Всяко излизане на болния от къщи води до зануляване на броя прекарани дни в изолация и ново отброяване.

Важни телефони при симптоми за COVID-19:

Спешен телефон 112

Обаждайте се на личния си лекар, за да ви даде указания.

Ако нямате такъв, се свързвате с Регионалната здравна инспекция, откъдето ще получите указания според случая.

Телефон 042/602472 – АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ-РЗИ СТАРА ЗАГОРА ЗА КОНСУЛТАЦИЯ И ПОВЕДЕНИЕ.

Телефон РЗИ – Стара Загора: **042/ 631009**

ИНФ.ТЕЛЕФОННА ЛИНИЯ ЗА КОРОНАВИРУС ДЕНОНОЩНО - **02 / 8078757**

„Арсенал“ АД предприе мерки за опазване живота и здравето на своите работници и служители.

При проявени признаци на коронавирус или други неразположения работещите в „Арсенал“ АД могат да ползват следните телефони за връзка с медицинските екипи в дружеството:

Звено за спешна долекарска помощ „Арсенал“ - вътрешен **33-33** и мобилен номер **0882 987 873**.

За завод Мъглиж – вътрешен **21-15** и мобилен номер **0882 987 874**.

Рецепта на балийски лечители за подсилване на организма

Записана от журналистката Оля Ал-Ахмед.

Необходими са: 5-7 лимона, корен джинджирил, 3-4 листа от алое.

Вземат се 5-7 добре измити тънкокори лимони.

Настъргват се лимоните, към тях се добавя настърган средно голям корен от джинджирил.

Настъргват се и 3-4 средно големи листа от алое.

Всичко това се разбърква с мед, излива се в буркан и се оставя в хладилник.

Сместа се взема по 1 супена лъжица сутрин и вечер в продължение на 3 месеца. Почива се 1-3 месеца и отново може да се направи.

Ще се наложи да строим светлото си бъдеще сами

Продължение от стр. 5

Автор:
Михаил Геннадиевич Делягин, *zavtra.ru*

Унищожаване **на реформите поради изпростяване на управлението**, унищожаване на класическата система на образованието и отпадането на изискването обучаващите се да мислят доведе на власт поколение от политици „инфлуенсери“ и „млади технократи“, искрено невярващи в съществуването на реалността и притежаващи дори минимални знания. И това е валидно не само за Запада. Рамо до рамо с бившия премиер на Полша, който беше убеден, че през Втората световна война хората са воювали с динозаврите, стоят и политическите мениджъри в Москва, които по пазарни причини методично ликвидираха инфекциозните отделения и болници, заедно с лекарите.

Но много от фактите не могат да се обяснят само с деградацията на елита.

Интересно защо охранените бюрократи от СЗО обявиха пандемия на коронавируса в момент, в който епидемиологичният праг не беше преминал в нито една страна в света, с изключение на микроскопичната република Сан Марино.

Поредното финансово напompване на мускулите на американската икономика в края на 2019 г. видимо се изчерпа. Стана ясно, че още през първото тримесечие на 2020 г. фондовите пазари ще рухнат. Частично възстановяване ще има в края на пролетта и началото на лятото, а след последната битка, която ще дадат либералите на Тръмп на изборите, светът ще бъде хвърлен в глобална депресия. При това, към загниването и саморазрушаването на глобалните монополи, с което завършва преходът от индустриалните технологии към информационните, започнал през 1991 г., ще се насложат и още няколко дълбоки и по тази причина болезнено качествени прехода. Между тях най-значими са отмирането на капитализма и трансформацията на човека.

Отмирането на капитализма е свързано с факта, че **парите ще загубят сегашното си значение**, отстъпвайки място на технологиите и на първо място на социалното инженерство, а в частност на социалните платформи, родили се от социалните мрежи и позволяващи да бъдат управлявани хората почти без насилие.

Хората, живеещи в „**третата реалност**“ на социалните платформи (първата е естествената среда, а втората е средата, създадена от материалните технологии), ще приемат свободно решения без никаква принуда, но самите тези решения, както и предпочитанията, вкусовете и до голяма степен емоциите на „Хора-3“ ще бъдат ясно детерминирани от ръководителите на платформите. Разбира се, пазарът няма да изчезне, но подобно на

изчезването на насилието, като главен обществен инструмент, който е използвал феодала в епохата на феодализма, така и **пазарът ще премине на втори план в сянката на социалните технологии**.

Вторият важен преход на съвременността е трансформацията на човека.

Информационните технологии направиха най-революционна табилна от общодостъпните дейности трансформацията на човешкото съзнание. И човекът, след като през своята

еволюция стана най-приспособимото към промената се свят същество, вече 45 години се занимава с несвойствени за него и даже противоестествени занимания. Тоест с промяна на своето възприемане на света. Това ще промени драматично не само психиката, но и физиологията му. Преходът ще бъде продължителен и при това нелинеен, с което не са наясно адептите на биоинженеринга, на сексуалните и други поведенчески девиации, а така също и на всички видове „толеранти“. Възможно е в даден момент общата деградация да прекъсне прехода, но засега ние безспорно сме свидетели на неговото начало. Новият свят още не е създаден, но той се формира около нас и даже в нас. Паниката около коронавируса форсира създаването на този свят до такава степен, че за него може да се говори вече със съмнение конкретно.

Пътят към депресията

Потъването в глобална депресия въобще няма да бъде равномерно и праволинейно. Както и при предишната депресия през 1929 - 1932 г., сривът на фондовите пазари ще се сменя с частично възстановяване, предизвикващо у оцелелите спекуланти тръпки на еуфория, подгрявана самоотвержено от професионалните оптимисти в либералните университети и журналистите с промити мозъци. Но след всяко възстановяване ще следва нов спад, раз-

оряващ даже и най-търпеливите спекуланти, повярвали, че поредното възстановяване е окончателно. Дефлационата спирала беше заложена още преди появата на коронавируса в Европа и тя само се задълбочи от наложените карантинни мерки, разкъсващи стопанските и технологични връзки. Сривът на пазарите мотивира кредиторите да искат поне частично погасяване или, в краен случай, предоговаряне на кредиторите, поради обезценяването на залозите, а така също и поради рязкото „свиване“ на ин-

икономиката и обществото си, за да спре стартирания от Горбачов процес на тяхното разлагане.

Формирането на макрорегионите ще бъде сложен процес. Някои части в отделни страни и даже цели страни с едни от отраслите на своята икономика ще се окажат в един, а с други – в друг макрорегион. Изборът ще бъде дълъг и болезнен, съпроводен с разрушаване на отрасли, които не са необходими на по-силния регион. Някои страни, оказали се на границата между различни макрорегиони, ще бъдат поделени между тях. Някои части от външно цивилизовани днес страни ще се потопят в хаос, подобно на Сомалия и Украйна, тъй като няма да бъдат нужни на съответните макрорегиони. И накрая, някои макрорегиони ще загинат, а от друга страна ще се създадат нови.

Ключов въпрос за суверенитета ще бъде създаването на собствени, интегрирани социални платформи,

позволяващи да се управляват техните потребители, както това се прави сега в Китай. Макрорегионите, които не успеят да създадат такива платформи, ще бъдат второстепенни и ще имат подчинено положение, тъй като техните жители ще се подчиняват не на формалната власт в съответната страна, а на управляващите сигнали, транслирани през по-мощните социални платформи. Напълно суверенни ще бъдат само макрорегионите, създали свои социални платформи, посредством които управляват конкретния регион. Днес такива страни са само САЩ и Китай. Междинно положение на потенциален суверенитет, но по всяка вероятност крайно неустойчиво, ще заемат макрорегионите, способни да създадат собствени социални мрежи, но нямали необходимите умения да ги използват за управление и следователно да ги превърнат в социални платформи. В такава положение днес е Русия. В рамките на глобалната управляваща класа преизбирателно на Тръмп се ознаменува окончателното разбиване на спекулантите, свикнали да работят на един глобален пазар и финансистите, свързани с реалния сектор, които се стремят да печелят на гръба на макрорегионите и връзките между тях. На следващ етап финансистите постепенно ще отстъпят пред създадателите на социалните платформи и накрая ще минат изцяло под тяхно подчинение, когато тези платформи придобият самостоятелна икономическа активност.

Битката на патриотите

Разпадът на глобалните пазари ще лиши от жизнена среда и респективно от световна хегемония финансистите спекуланти и обслужващите ги либерали, тъй като те са по-силни от държавата само при

наличието на глобален пазар. А на ниво макрорегион спекулантите ще се окажат подчинени на местните власти, т. е. на патриотите, така, както е станало и след Големата депресия. Както и тогава, те ще се запазят като глобална сила, опосредстваща взаимодействието между регионите. Но историческо съдържание ще придобие вече не борбата между тях и патриотите, както е сега, а борбата на патриотите помежду им. Едва в края на тази борба може да бъде постигната окончателна стабилност. Дотогава ще има много „нови Ятли“ и „нови Бретън Уудс“, които ще бъдат само междинни решения.

Ново качество след загуба на технологиите

Една от причините, поради които Глобалната депресия ще бъде по-страшна от Големата е в това, че Големата депресия завърши с война. Сегашната Глобална депресия ще поразда конфликти, но те не могат да доведат до нейното прекратяване.

Сега Глобалната депресия е предизвикана от загниването на монополите не в един отделен макрорегион, а на глобално ниво. Нейната същност не е самото загниване, а разпадът на пазарите. И само след завършването на този разпад и оформянето на новите макрорегиони ще се появи възможност за тяхното обединение, което поради деградацията на производителните сили и загубата на много от технологиите, няма да позволи да се постигне такъв стокос обем на пазара, какъвто имаше преди началото на Глобалната депресия. Това е и една от причините, поради които пазарните отношения ще загубят своето първостепенно значение и при това състояние излизането от Глобалната депресия ще стане много бавно и на много ниско ниво на технологично (а значи и на социално) развитие, при това значително по-ниско от съществуващото в момента.

Това не означава, че ще бъде прекратен техническият прогрес, а по-скоро движението му ще стане по друг, по-икономичен път, обезпечаваш развитието на технологиите. Досега налагането на пазара на този клас технологии, отличаващ се със свръхпроизводителност, простота и ниска цена, се блокираше, както от държавата, поради заплахата за работните места, така и от монополите, като заплахата за техните свръхпечалби. Рязкото отслабване на едните и другите след намаляването на търсенето открива пътя за тези нови икономични технологии и ги превръща в „златен ключ“ за развитие в бъдеще.

*Със съкращения
Превод: Никола Стефанов
Статията е публикувана в сайта „Гласове“

Целия анализ на учения можете да прочетете в Анализите на www.zakaznlak.bg

Д-Р ХРИСТО СТАМБОЛСКИ

Казанлъчанинът със световно признание в медицината

в медицинската наука Многопрофилната болница за активно лечение е приела името му – МБАЛ „Д-р Христо Стамболски“.

Д-р Христо Стамболски /1843 – 1932/ е български лекар-анатом, общественик, борец за църковна и национална независимост. Професор във висшето Военно-медицинско училище в Цариград. Един от основоположниците на българското здравеопазване след Освобождението. Народен представител в Областното събрание на Източна Румелия. Проф. д-р Христо Стамболски пръв изучава и описва паразитната епидемия филариатоза, за което получава световно признание.

Автор е на безценни трудове по анатомия, паразитология и епидемиология. Автор е и на публикации с много и интересни сведения за обществения живот и съвременниците му. Книгата му „Автобиография, дневници и спомени“ представлява интерес за всеки изследовател и любител на българската история. Тя е уникална и със свидетелствата, които съдържа за живота и събитията през 19 в. в имперската столица. Името на д-р Христо Стамболски носят улица и училище в София. В родния му град Казанлък има паметни знаци в негова чест, а като признание за огромния му принос

В родния Казанлък. Христо Стамболски е роден на 8 август 1843 г. в Казанлък. Той е първото дете в семейството на казанлъшкия търговец и учител Стоенчо /Таню/ и Дафина Стамболуглу. Според книгата „Спомени“ на Константин Бозвелиев бащата на Христо е бил учител в Калпакчийската махала. Родителите били ярващи православни християни и така възпитали и сина си. Много радостен за тях бил фактът, че през 1852 г. той става анагност /четец на Свещеното писание на богослужебните събирания/ на търновския владика Неофит. Първоначалното си образование Христо получава в родния си град – при даскал Иван Найденов, с когото по-късно стават приятели, и Тодор Кюлджият. От тях се научава да превежда от славянски на български. Турски език учил при Илаоглу Мехмед ефенди, а гръцки – при Филип Велев и Петър Хаджилев.

На 14 август 1851 г., срещу празника на храма „Успение на Пресвета Богородица“, църковното настоятелство, със знанието на махленските чорбаджии, закачило на новопостроената триетажна кула, освен дървеното, и едно желязно клепало. За вечерната литургия Христо, клисарят и поп Ставри се качили на кулата, за да бият клепалата. Чули мощния звук, турците ги свалили и ги затворили в конака. Чорбаджиите се застъпили за тях и модюричът ги освободил. Именно това събитие, както по-късно ще признае докторът, пробудило в него мисли и желание за подобряване съдбата на българите.

Лекар. През 1858 г., след успешно положени изпити, Стамболски се записва във висшето

Военно-медицинско училище в Цариград, подготвяща военни лекари за турската армия. Като студент членува в неформалната група „Тайната дружина на верните приятели“, свързана с Раковски и определена от някого като масонска ложа. Дипломира се с чин бинбашия /майор/ и става преподавател в същото училище. През 1868 г. вече е професор по анатомия и хистология. Често ходел във военна униформа.

През 1865 г. Стамболски проявил изключителна самоотверженост в борбата с холерната епидемия, активно участвал в лекуването на заболели в района Фенер. Тягостната атмосфера в заразените с холера Истанбул по-късно пресъздава в книгата си „Автобиография, дневници и спомени“. Д-р Стамболски описал причините за появата на болестта, методите за нейното предотвратяване и взетите от властите мерки.

През 1867 г. докторът от Казанлък участвал в лекуването на болни от петнист тиф, за което получил турския орден „Меджидие“. Блестящо се справил с една друга задача: детайлно проучил старата арабска медицинска терминология и я пригледил за употреба на турски език. Преведената от д-р Стамболски терминология се използва и до днес от турските лекари. Превежда от френски на турски език анатомичен атлас и ръководство по анатомия.

Църковно-националната борба. В нея и в живота на българската община в Цариград Стамболски се включва през 60-те години на 19 век. „Верните приятели“ се срещали в Балкапан-хан. Д-р Стамболски пише: „Балкапан беше центърът на българското движение в търговско, църковно, политическо

и революционно отношение. Тук се кроеха всички планове за народните ни работи“. Той използвал свободния си достъп до високите етажи в турската иерархия и бил особено полезен с помощта си в борбата за църковна и национална независимост. През 1870 г. е избран за член на Временния съвет на Българската екзархия и за председател на Българското читалище в Цариград. Срещал се и с Васил Левски и му съдействал в търсенето на средства за национално-освободителното движение. Междувременно, през 1871 г., Стамболски се жени за госпожица Търсица Н. Парло. В записките му сватбата му е представена лаконично. От една страна, тя била според градските обичаи, а от друга – със спазване на народните традиции. Венчавката се състояла на 18 април в българската църква на Фенер. Присъствали Илиарион Макариополски, Антим Видински, д-р Чомаков, Кръстевич и други членове на смесения съвет, народни представители, читалищни членове, търговци от българските центрове. След обряда множеството потеглило към дома на младоженците и образувало внушително шествие. Много от почитателите на доктора останали до късно вечерта, водейки под звучите на гайдите дългото хоро по широката улица на Керемид махалеси. Впоследствие Стамболски, както и Иван Найденов, само попитно споменават в записките си съпругите и децата си. Независимо, че се ползвал с име на популярен и добър лекар и учен-анатом и въпреки заслугите му към турската военна медицина и научния турски език, заради активната му дейност в църковно-националните борби, по време на Руско-турската война д-р Стамболски е заточен от османските власти в град Сана, днешен Йемен. На заточението му от 1877 до 1879 г. е посветена последната част от автобиографичната му книга.

Важното откритие. Изкуството да лекува било неизменно признание на д-р Христо Стамболски – дори в изгнание, когато той прави важно за световната медицинска наука откритие. Върлуващата в Йемен паразитна епидемия сред войниците го насочва към изучаването на филариатозата или филариатозата. Инфекцията е причинявана от различни кръвососущи насекоми – филарии. Д-р Стамболски

проявява изключителните си качества на диагностик. Той е първият, който през 1877 г. изследва и описва един от видовете на заболяването и с това получава световна известност и признание. Този негов основен научен труд по-късно е публикуван на френски – Stambolski, Christo. Du ver de Medine Filaria Medinensis: Extrait des memoires de son voyage a Yemen en Arabie.

Д-р Стамболски изпатил приготвени в спирт 30 - 40 екземпляра от т. нар. „Йеменски червей“ на медицинския факултет в Лондон. Неговите стъкленици до днес се съхраняват в Британския музей. Там се пазят и екземпляри от първия научен труд на доктора: Du ver de Medine parrChr. T. StambolskideKazanlik, Trace, 1879.

След Освобождението. Именитият ни лекар се завръща от заточението в освободена България и става един от основоположниците на здравеопазването в страната. Първоначално работи като лекар в Габрово. В края на 70-те години на 19 век се установява в Източна Румелия и става един от ръководните дейци на Народната партия. Избран е за народен представител и подпредседател на Областното събрание. После е префект на град Сливен. В периода 1881-1883 г. е директор на пътищата и съобщенията в Източна Румелия. Инициатор е за създаването на земеделско училище в Садово, Пловдивско. Градски лекар е в Казанлък – тук открива болница и аптека. След това работи в София, един от основателите е на Българския лекарски съюз. От 1903 г. завежда Кожно-венерическия отдел на Александровска болница в столицата. По време на Балканските войни е назначен за директор на Санитарната дирекция, след което е избран за член на Осмия върховен медицински съвет.

Д-р Христо Стамболски умира на 4 юни 1932 г. в София, на 89-годишна възраст.

„Автобиография, дневници и спомени“. Проф. д-р Христо Стамболски е с признати големи заслуги към медицинското образование в Турция и към световната медицинска наука. Той е автор на трудове по анатомия, паразитология и епидемиология и на десетки медицински публикации. Публикувани на различни езици, съчиненията му се оценяват като огромен принос за развитието на медицината. Д-р Стамболски е автор и на статии за старата българска история, за отношението на българите към Византийската империя, за възпитанието на младежта и др.

Особено ценен е тритомният му „Автобиография, дневници и спомени“, издаден приживе, през 1927 г. Пространните му бележки се възприемат и като добра за времето си пътеписна литература. Пътувайки, общува на кораба с „видни пътници“ и „въоръжен с далекогледа си“, наблюдава всичко наоколо. Проявява интерес и към географските особености и климата на местата, които посеща-

ва. Той преминава през остров Лемнос, Егейско море, остров Хиос, Суецкия канал, Порт Саид, горчивото езеро Исмах, новия град Исмаилия. В Ходейда докторът гостува на своя „много добър познат оше от Цариград“ – Манолаки беи, който му помага да се устрои в Йемен като лекар. Ходейда дава повод на Стамболски да спомене кафето мока, което оттук тръгва по света. Той преживява и едно драматично пътуване през пустинята, в която с водача му Ганем са застигнали от пясъчна буря. А в едно село, където мероветияните се отнесли враждебно към него, тъй като бил облечен в турска военна униформа, му се наложило да се прекръсти, за да докаже, че е християнин. В записките си д-р Стамболски споделя възхищението си от красотата на Ориента и неговите „очарователни места“, от багритите и ароматите на Изтока. Интересува се от бита на местните хора, документира верската им принадлежност и етническите, езиковите и образователните им различия.

В книгата е описана и българската историческа действителност от онова време, пречувана през мирогледа на нашия възрожденец. Има и автентичен снимков материал. През 2010 г. в бр. 203 на едно от най-популярните месечни турски списания в Истанбул Toplumsal Tarih – „Социална история“, за пръв път на турски език е поместен фрагмент от книгата на д-р Христо Стамболски, отнасящ се за страшната холера в имперската столица през 1865 г. Преводът на фрагмента, както и всестранното представяне на д-р Стамболски пред турската читателска и изследователска аудитория, са на доц. д-р Хюсеин Мевсим – преподавател в Анкарския университет, който акцентира на ценността на източниците на български език при изучаването на социалната история на Османската империя и на необходимостта от тяхното познание. Именно поради това

Хюсеин Мевсим се заема тогава и с превода и подготвянето за печат на значителна част от книгата „Автобиография, дневници и спомени“ на д-р Христо Стамболски.

Мария Рашкова

Използвани са публикации на: Ат. Коев, Н. Аретов, М. Ибришимова, д-р М. Петкова, д.м.н., проф. д.м.н. Н. Александров

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“:

Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com
 Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
 Диана Рамналиева: e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
 Юлия Младенова: 0882 98 70 14
 Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолетата Петкова: 5 74 55